

betyder, at en slutbruger, som har modtaget en tekst i digital form fra et bibliotek, ikke må videresende den til andre. Det er i øvrigt overladt til parternes aftale at fastlægge grænserne for den udnyttelse, som kan finde sted med hjemmel i bestemmelsen. Eksisterende undtagelsesbestemmelser om fx brug af fremmed medhjælp til fotokopiering i h.t. § 12 berøres ikke af den foreslåede aftalelicensbestemmelse.

Efter bestemmelsen må bibliotekerne gengive

- artikler fra aviser, tidsskrifter og samleværker
- kortere afsnit af bøger og andre udgivne litterære værker
- illustrationer, som er gengivet i tilslutning til teksten
- noder, som er gengivet i tilslutning til teksten.

Ved samleværker forstås værker, der er en sammenstilling af værker eller dele af værker i henhold til ophavsretslovens § 5.

Når det ikke drejer sig om artikler, men om bøger og andre udgivne litterære værker, må der kun gengives korte afsnit. Bestemmelsen giver ikke adgang til at gengive hele hånd- eller lærebøger m.v., men kun afsnit heraf i et omfang, der svarer til gengivelse af artikler fra aviser, tidsskrifter m.v. Det forudsættes, at værkerne skal være udgivne, for at bestemmelsen finder anvendelse. Efter ophavsretslovens § 8, stk. 2, anses et værk for udgivet, når eksemplarer af værket med ophavsmandens samtykke er bragt i handelen eller på anden måde spredt blandt almenheden.

Med hensyn til gengivelse af illustrationer og noder forudsættes det, at de er gengivet i tilslutning til teksten. Udtrykket i tilslutning til teksten svarer til det i den gældende lovs § 14 anvendte.

Aftaler med aftalelicensudløsende virkning indgået i henhold til § 16, stk. 2, skal respektere eventuelle dispositionsbegrænsende aftaler, som bibliotekerne måtte have truffet med rettighedshavere. Det kan fx dreje sig om abonnementsordninger og licensaftaler vedrørende tidsskrifter, databaser m.v., som kan indeholde særlige begrænsninger i bibliotekernes anvendelse af materialet, fx at det kun må benyttes på stedet.

Efter bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt., falder udsendelse i radio og fjernsyn og tilrådighedsstillelse on demand (jf. definitionen heraf i bemærkningerne til lovforslagets nr. 3 og 4) uden for aftalelicensens anvendelsesområde; det vil efter Kulturministeriets opfattelse være for vidtgående at lade aftalelicensen omfatte disse udnyttelsesformer. Ministeriet vil følge udviklingen nøje m.h.p. at vurdere, om der i fremtiden skulle være grundlag for at udvide ordningen.

Kulturministeriet finder, at det vil være hensigtsmæssigt, at der på dette område bliver åbnet mulighed

for, at parterne kan kræve mægling i overensstemmelse med ophavsretslovens § 52. Mæglingsinstituttet er en smidig mekanisme til løsning af tvister, som parterne kan benytte sig af, hvis det viser sig, at forhandlingerne ikke fører til noget resultat. Muligheden for mægling øger således chancen for aftaleindgåelse. Det foreslås derfor under nr. 31, at forligsmanden vil kunne inddrages, hvis parterne ikke kan enes om en aftale.

Til nr. 15 (§ 17, stk. 1)

Forslaget indebærer en ændring af den gældende lovs § 17, stk. 1, 2. pkt.

Formålet med ændringen er at tilpasse ophavsretslovens regel om eksemplar fremstilling m.v. til syns- og hørehandicappede til infosoc-direktivets art. 5, stk. 3, litra b.

Efter art. 5, stk. 3, litra b, kan medlemsstaterne indføre indskrænkninger i eneretten, hvis der er tale om ikke-kommercielle anvendelser til gavn for handicappede.

Ifølge den gældende lovs § 17, stk. 1, 1. pkt., er det tilladt at gengive og sprede eksemplarer af udgivne værker, når gengivelsen og de spredte eksemplarer er særligt bestemt til brug for blinde, svagtseende, døve og talemiddellidende samt personer i øvrigt, der på grund af handicap er ude af stand til at læse trykt tekst. Sker gengivelsen eller eksemplarspredningen i erhvervsøjemed, har ophavsmanden i h.t. bestemmelsens 2. pkt. krav på vederlag.

Tvangslicensen i § 17, stk. 1, 2. pkt., harmonerer ikke med direktivets art. 5, stk. 3, litra b. Det er derfor nødvendigt at ophæve tvangslicensen, ligesom bestemmelsen i § 17, stk. 1, 1. pkt., skal begrænses til ikke at omfatte gengivelse og spredning, der sker i erhvervsøjemed.

Forslaget indebærer, at der ikke længere – i erhvervsøjemed – kan ske gengivelse eller spredning af eksemplarer til brug for handicappede uden samtykke fra ophavsmanden.

Udtrykket erhvervsøjemed skal forstås bredt og dækker både direkte og indirekte erhvervsøjemed. Udtrykket omfatter navnlig aktiviteter, der sker som led i privat erhvervsvirksomhed eller virksomhed, som må sidestilles hermed.

En gengivelse eller en spredning kan desuden anses for at ske i erhvervsøjemed, hvis gengivelsen eller spredningen eksempelvis sker for at generere et overskud. Der er derimod ikke tale om en gengivelse eller en spredning i erhvervsøjemed, hvis gengivelsen eller spredningen sker mod symbolsk betaling eller betaling, som kun har til formål at dække de faktiske udgifter forbundet hermed.